

■ Procesrecht algemeen

Wetgeving

Wijziging van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de enkelvoudige behandeling van het hoger beroep in kantonzaken

Kamerstukken II 2011/12, 33 316, nr. 2-4

Dit wetsvoorstel strekt ertoe de enkelvoudige afdoening in hoger beroep van kantonzaken mogelijk te maken. De gedachte hierachter is dat de gerechtshoven hierdoor worden ontlast.

Wet implementatie Richtlijn 2008/52/EG betreffende bepaalde aspecten van bemiddeling/mediation in burgerlijke en handelszaken

Kamerstukken II 2011/12, 33 320, nr. 2-4

Het wetsvoorstel strekt tot implementatie van voornoemde Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 21 mei 2008 betreffende bepaalde aspecten van bemiddeling/mediation in burgerlijke en handelszaken. De Richtlijn beoogt het grensoverschrijdend gebruik van mediation te bevorderen in burgerlijke en handelszaken.

Wet herziening gerechtelijke kaart

Kamerstukken 2011/12, 32 891

De Eerste Kamer heeft ingestemd met een wijziging van de Wet op de rechterlijke indeling en de Wet op de rechterlijke organisatie. Het aantal arrondissementen wordt vermindert van 19 naar 10 en het aantal gerechtshoven van 5 naar 4. Voorts vervalt de verplichting bij de rechtbanken om een afzonderlijke sector kanton te hebben.

Wet elektronische indiening dagvaarding

Kamerstukken 2011/12, 32 695

Deze wet is met ingang van 1 juli 2012 in werking getreden. Het Besluit elektronische indiening dagvaarding van 27 juni 2012 is verschenen in de *Staatscourant* (2012, 292). De wet neemt de belemmeringen weg voor het elektronisch indienen van een afschrift van het exploit van de dagvaarding bij de griffie en moet worden gezien als een tussenstap in het grotere proces van digitalisering van de procesvoering.

Wet van 15 maart 2012 tot wijziging van Boek 6 van het BW en van het Rv in verband met de normering van de vergoeding voor kosten ter verkrijging van voldoening buiten rechte

Kamerstukken 2011/12, 32 418

Deze wet is met ingang van 1 juli 2012 in werking getreden. Het Besluit vergoeding buitengerechtelijke incassokosten van 27 maart 2012 is verschenen in de *Staatscourant* (2012, 141). De artikelen 6:96 BW en 241 en 242 Rv zijn gewijzigd. De wet vervangt grotendeels Voorwerk II.

Jurisprudentie

HR 29 juni 2012, LjN BW1260

Bij vonnis van 20 december 2007 is Kratos Installatie B.V. (Kratos) door de voorzieningenrechter veroordeeld om de met Gulf Oil Nederland B.V. (Gulf Oil) overeengekomen leveringen van biodiesel te hervatten binnen 14 dagen na betekening van het vonnis. De voorzieningenrechter heeft aan deze veroordeling een dwangsom verbonden van € 10 000 per dag of gedeelte van een dag dat Kratos in gebreke blijft om aan deze veroordeling te voldoen, met een maximum van € 250 000 aan te verbeuren dwangsommen. Gulf Oil heeft het vonnis op de dag van de uitspraak aan Kratos betekend. Tevens heeft zij aan Kratos het bevel gedaan om binnen 14 dagen aan de inhoud van het vonnis te voldoen op straffe van verbeurde van de door de voorzie-

ningenrechter opgelegde dwangsommen.

Kratos heeft hoger beroep ingesteld tegen het vonnis van de voorzieningenrechter. Bij arrest van 14 mei 2008 heeft het hof het vonnis van de voorzieningenrechter bekrachtigd. Gulf Oil heeft hierna bij brief van 18 augustus 2008 aanspraak gemaakt op de volgens haar tot het maximum van € 250 000 verbeurde dwangsommen. Kratos weigerde deze te betalen en beriep zich op verjaring op grond van artikel 611g lid 1 Rv. Dat artikel bepaalt dat een dwangsom verjaart door verloop van zes maanden na de dag waarop zij is verbeurd. Gulf Oil had volgens Kratos de verjaring niet tijdig gestuit.

Gulf Oil is vervolgens overgegaan tot dagvaarding en vorderde betaling van de verbeurde dwangsommen. De Rechtbank Assen ging echter mee in het verjaringsverweer van Kratos en wees de vordering af.

Gulf Oil ging in hoger beroep. Anders dan de rechtbank, was het Hof te Leeuwarden van oordeel dat artikel 3:324 lid 2 BW van toepassing is op de verjaring van artikel 611g lid 1 Rv. Omdat Kratos hoger beroep had ingesteld tegen het vonnis van de voorzieningenrechter van 20 december 2007, waarbij de dwangsommen waren opgelegd, was de termijn van zes maanden van artikel 611g lid 1 eerst gaan lopen op de dag na het arrest van het hof van 14 mei 2008 en was de verjaring dus niet voltooid, aldus het hof. Op deze grond heeft het hof het vonnis van de rechtbank vernietigd en de vordering van Gulf Oil alsnog toegewezen, vermeerderd met wettelijke rente vanaf 29 augustus 2008. De Hoge Raad casseert. Met de ratio van de korte verjaringstermijn van artikel 611g lid 1 Rv valt niet in overeenstemming te brengen dat, indien tegen de veroordeling waarbij de dwangsom is opgelegd, een rechtsmiddel is ingesteld, de verjaring van verbeurde dwangsommen geen aanvang zou nemen zolang niet op dat rechtsmiddel is beslist, met als gevolg dat degene die is

veroordeeld, ook nog op een veel later moment dan na een halfjaar voor het eerst kan worden aangesproken tot betaling van de beweerdelijk verbeurde dwangsommen. Voorts kon de enkele verwijzing door Gulf Oil in haar processtukken dat de dwangsommen terecht door de voorzieningenrechter waren opgelegd, niet worden aangemerkt als een schriftelijke aanmaning of mededeling in de zin van artikel 3:317 lid 1 BW met betrekking tot de vordering tot betaling van de volgens Gulf Oil verbeurde dwangsommen. Gulf Oil heeft derhalve evenmin tijdig gestuit. Het eindvonnis van de rechtbank wordt door de Hoge Raad bekrachtigd.

HR 10 augustus 2012, L/JN BW4992

Eiser in cassatie had van een autobedrijf een auto gekocht voor € 8200,44. Krachtens een in 1998 gesloten driepartijovereenkomst diende eiser voor de financiering van een gedeelte van de koopsom van de onder eigendomsvoorbehoud geleverde auto 60 gelijke maandelijkse termijnen van € 136,67 te betalen aan Defam. De laatste betaling had Defam op 19 juli 2002 ontvangen. Eiser had toen een bedrag van € 5853,56 voldaan. Defam was niet bereid het restant kwijt te schelden en vorderde betaling van het restant in rechte.

Het geschil in cassatie betreft de vraag of de vordering van Defam is verjaard o.g.v. artikel 7:28 BW. Volgens het hof vloeide de vordering van Defam voort uit de tussen partijen gesloten kredietovereenkomst en niet uit de tussen partijen gesloten koopovereenkomst, zodat aan eiser geen beroep toekwam op de – voor een consument gunstige – verjaringstermijn van artikel 7:28 BW. De Hoge Raad oordeelde echter dat tussen een overeenkomst van consumentenkoop en een overeenkomst tot financiering van de daarbij overeengekomen koopprijs door een derde een dusdanige verbondenheid kan bestaan, dat de bescherming die artikel 7:28 BW aan de consument-koper beoogt te bieden zich mede uitstrekt tot de vordering tot aflossing van het krediet (vgl. o.a. HR 20 januari 2012, L/JN BU3162). In omstandigheden als door het hof vastgesteld ligt een dergelijke verbondenheid voor de hand. De Hoge Raad vernietigt en

verwijst het geding naar het Hof 's-Gravenhage.

Literatuur

J.H.M. Spanjaard, 'Wet incassokosten: te weinig nieuws onder de zon?', *Tijdschrift Overeenkomst in de Rechtspraak* 2012-5

Op 1 juli 2012 is artikel 6:96 BW grondig uitgebreid. Aan het artikel zijn vier nieuwe leden toegevoegd, die alle betrekking hebben op de normering van de buitengerechtelijke incassokosten. In deze bijdrage gaat de auteur in op de gevolgen die deze wet heeft voor de bestaande praktijk. Kan de schuldeiser na 1 juli 2012 in alle gevallen aanspraak maken op vergoeding van buitengerechtelijke kosten?

M.M. Stolpen & J.F. de Groot, 'Een nieuwe procesvorm: het stellen van prejudiciële vragen aan de Hoge Raad (artikel 392-394 nieuw Rv)', *Maandblad voor Vermogensrecht* 2012-6

Op 7 februari 2012 heeft de Eerste Kamer ingestemd met het wetsvoorstel Wet prejudiciële vragen aan de Hoge Raad, waardoor de rechter de mogelijkheid krijgt om in bepaalde gevallen een rechtsvraag voor te leggen aan de civiele kamer van de Hoge Raad. In deze bijdrage wordt de nieuwe prejudiciële procedure in vogelvlucht besproken. Aan het slot wordt kort ingegaan op de belangrijkste kanttekeningen die tot nu toe in de literatuur bij de regeling zijn geplaatst. Doel van de wet is om het mogelijk te maken het oordeel van de Hoge Raad in een vroeg stadium van de procedure bij de afwegingen van de lagere rechter te betrekken.

W.M.H. Grooten, 'Op weg naar de implementatie van Richtlijn 2011/7/EU', *Nederlands Juristenblad* 2012, 27, 1519

Het wetsvoorstel ter implementatie van de nieuwe Richtlijn betreffende het bestrijden van betalingsachterstanden bij handelstransacties gaat, evenals de Richtlijn zelf, in haar gehele benadering uit van het scenario dat elke vertraging in de betaling te wijten is aan slechts één partij: de debiteur. De wetgever verwacht bovendien dat het mogen hanteren van een standaard incasso vergoeding vooral bij kleine vorderingen, stimulerend zal werken op het be-

taalgedrag van debiteuren. Niet ondenkbaar is dat juist het tegenovergestelde zal gebeuren: zonder waarschuwing vooraf en zonder onderbouwing van de kosten, zal het in rekening brengen van € 40 bij veel debiteuren alleen maar verzet en onbegrip oproepen, aldus de auteur.

H.A. Stein & J.W. Westenberg, 'De kantonrechter in het beslag- en executierecht', *Beslag en Executie in de Rechtspraak* 2012-5

De kantonrechter neemt in het beslag- en executierecht een opmerkelijke plaats in. In dit artikel wordt een overzicht gegeven van verschillende bepalingen waarin de kantonrechter bevoegdheid toekomt – veelal met uitsluiting van de voorzieningenrechter.

*E. Schothorst-Gransier
CMS Derks Star Busmann*

■ Verbintenissenrecht/ consumentenrecht

Jurisprudentie

HR 29 juni 2012, L/JN BW1519

Nadat eiser in cassatie een blauw oog was geslagen, had hij in deze procedure een verklaring voor recht gevorderd dat verweerders in cassatie in groepsverband onrechtmatig tegenover hem hadden gehandeld op de voet van artikel 6:166 lid 1 BW en dat zij dienden te worden veroordeeld tot vergoeding van de door hem dientengevolge geleden schade. Het hof achtte de schade wegens geestelijk letsel onvoldoende onderbouwd en achtte het letsel, een blauw oog, te gering om voor vergoeding in aanmerking te komen. De Hoge Raad oordeelde echter dat de door het hof als vaststaand aangemerkte omstandigheid dat eiser aan de mishandeling een blauw oog had overgehouden, en dus lichamelijk letsel had opgelopen, hem op de voet van artikel 6:106 lid 1 onder b BW recht geeft op een naar redelijkheid vast te stellen schadevergoeding. Zonder nadere toelichting valt niet in te zien dat het letsel te gering is om voor enige vergoeding in aanmerking te komen, aldus de Hoge Raad.

HR 13 juli 2012, *LJN BW4986*

Eind augustus 2007 hebben verweerders in cassatie hun woning verkocht aan eisers in cassatie tegen een koopsom van € 210 000. De in verband daarmee opgestelde koopakte is gebaseerd op de modelovereenkomst die is vastgesteld door de Nederlandse Vereniging van Makelaars in onroerende goederen en vastgoeddeskundigen NVM, de Consumentenbond en de Vereniging Eigen Huis. In de akte was een financieringsvoorbehoud opgenomen, inhoudende dat eisers de overeenkomst konden ontbinden indien zij uiterlijk op 18 september 2007 geen hypothecaire geldlening of een aanbod daartoe hadden verkregen. Tevens bevatte de koopakte een boetebeding, inhoudende dat bij ontbinding van de koopovereenkomst op grond van de toerekenbare tekortkoming van de nalatige partij ten behoeve van de wederpartij een zonder rechterlijke tussenkomst terstond opeisbare boete van € 21 000 zou worden verbeurd, onverminderd het recht op aanvullen de schadevergoeding, enz.

Op 18 september 2007 hadden eisers geen toezegging voor een financiering of een aanbod daartoe verkregen. Zij hebben echter geen gebruik gemaakt van het financieringsvoorbehoud. De akte van levering is daarom niet op het overeengekomen tijdstip van 29 oktober 2007 gepasseerd. Uiteindelijk hebben verweerders de overeenkomst ontbonden en aanspraak gemaakt op de boete van € 21 000.

In dit geding hebben eisers – kort gezegd – gevorderd dat de boete zal worden gematigd op de voet van artikel 6:94 lid 1 BW. Tot en met de Hoge Raad vangen zij echter bot. De maatstaf van artikel 6:94 lid 1 BW noopt de rechter tot terughoudendheid. In het arrest van 27 april 2007 (*LJN AZ6638*) verwoordde de Hoge Raad dit aldus dat de rechter pas van zijn bevoegdheid tot matiging gebruik mag maken als de toepassing van een boetebeding in de gegeven omstandigheden tot een buitensporig en daarom onaanvaardbaar resultaat leidt, waarbij niet alleen zou moeten worden gelet op de verhouding tussen de werkelijke schade en de hoogte van de boete, maar ook op de aard van de overeenkomst, de inhoud en de strekking van het beding en de omstandighe-

den waaronder het is ingeroepen. De omstandigheden van het geval zijn uiteindelijk beslissend, en niets verhindert de rechter in dat verband gewicht toe te kennen aan de hoedanigheid van partijen. Het hof heeft deze maatstaf onderkend. In geval van koop en verkoop van een woning tussen particulieren behoeft de rechter niet minder terughoudend te zijn bij de uitoefening van zijn bevoegdheid tot matiging, aldus de Hoge Raad.

Volgens het hof hadden eisers onvoldoende feiten en omstandigheden aan hun beroep op matiging ten grondslag gelegd die, indien juist, tot het oordeel zouden moeten leiden dat de billijkheid klaarblijkelijk eist dat de boete wordt gematigd. Daartoe overwoog het hof dat de contractuele boete niet alleen schadelixatie ten doel heeft maar ook om partijen te prikkelen tot nakoming. Gelet op dit uitgangspunt kan een boete van € 21 000, zijnde 10% van de overeengekomen koopprijs, niet als buitensporig worden aangemerkt. Voorts is van belang dat het boetebeding deel uitmaakte van de door NVM mede in overleg met consumentenorganisaties opgestelde standaardovereenkomst, die in het overgrote deel van de gevallen waarin sprake is van verkoop van een onroerende zaak van de ene particulier aan de andere particulier, wordt gehanteerd. Daarnaast was het tekortschieten geheel aan eisers te wijten en hadden zij bovendien de mogelijkheid om zich op het financieringsvoorbehoud te beroepen ongebruikt laten passeren.

Literatuur

V. Mak, 'Een financieel geletterde consument telt voor twee – wat te doen met de anderen?', *TvC* 2012-3

Inzichten uit de economische literatuur geven aan dat het met de 'financiële geletterdheid' van consumenten niet bijzonder goed gesteld is. De literatuur met betrekking tot – om de Engelse term te gebruiken – *financial literacy* laat zien dat consumenten in het algemeen veel moeite hebben om financiële producten te doorgronden en om risico's adequaat in te schatten. Zij missen daartoe de noodzakelijke kennis en het inzicht en de vaardigheden om op basis daarvan een weloverwogen

keuze te maken. Dat heeft ook vanuit juridisch oogpunt consequenties.

J.H.M. Spanjaard, 'De samenhang van verbonden overeenkomsten', *Contracteren* 2012-2

De vraag bij de omgang met samenhangende overeenkomsten is in hoeverre ontwikkelingen ten aanzien van de ene overeenkomst doorwerken in een andere overeenkomst. In januari en februari 2012 werd deze vraag voorgelegd aan de Hoge Raad (*LJN BU3162* en *LJN BU4907*). In deze bijdrage worden beide arresten besproken, waarna de impact van de arresten voor de praktijk wordt geschetst.

R. Rijnhout, 'Kroniek AV&S Schadevergoedingsrecht', *Aansprakelijkheid, Verzekering en Schade* 2012-4

In deze kroniek wordt stilgestaan bij de actualiteiten van het schadevergoedingsrecht in de periode november 2010-januari 2012. Er wordt onder andere aandacht besteed aan de doorwerking van fundamentele rechten, de redelijke toerekening, de voordeelverrekening en de vergoeding van schade van derden in personenschadezaken. Bij de bespreking wordt voorts stilgestaan bij de functies of gewenste neveneffecten van het schadevergoedingsrecht.

E. Schothorst-Gransier
CMS Derks Star Busmann